

נחלתנו

ידיעות שבועי של מכון "נחלת חַי"

כוח"ט, גליון תרמ"ו - פר' שופטים - (ד' דנחמתא) תשפ"ו

מי יודע ומי מכיר?

[א]

ברצוני להביא כמה דיוקים בפרשיות אלו, ובקשתי אם נמצא מישהו שיכול לציין מראה מקומות באיזה ספר נזכר מזה.

[א] בפ' ואתחנן (ז', ה') כתיב ואשריהם תגדעון ופסיליהם תשרפו באש, ובפ' ראה (י"ב, ג') כתיב ואשריהם תשרפון באש ופסיליהם תגדעון.

[ב] בפ' עקב (י"א, כ"ב) ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו, וברש"י ללכת בכל דרכיו הוא רחום ואתה תהא רחום וכו', ולדבקה בו - הדבק בתלמידים ובחכמים וכו'. ובפ' ראה (י"ג, ה') ובו תדבקון - פרש"י הדבק בדרכיו גמול חסדים קובר מתים וכו'. ובפ' נצבים (ל', כ') ולדבקה בו, לא פירש רש"י כלום.

[נתקבל מהרב יוסף הלוי לעפקאוויטש]

[ב]

במנהגי חזקת הידוק רצועת תפילין של יד אל הזרוע, נהרא נהרא ופשטיה, יש המהדקים בחזק רב ויש המרפים קמעא, אגב ראיתי בשם ספר ארבעה קנינים (שחברו תלמיד מובהק של הריטב"א, עמ' ק"י) בזה"ל, ושמעתי בשם הר' יונה ז"ל, כי היה מהדק הרצועה של יד בזרוע כל כך, עד שהיה כואב לו זרועו, ומתוך אותו הכאב לא היה יכול להסיח דעתו מהם, עכ"ל.

אך על של עתה באתי בראותי מצוטט בשם "ספרים" אשר 'סימני' הכריכות שעל הזרוע - הנותרים לאחר חליצת התפילין - מסוגלים לשמירה, ושמא לכן יש ענין להדק בחזקה, כדי שישארו לאחר התפילה כמה שיותר זמן. מי יודע באלו "ספרים" מדובר, או שמע על כך במסורה שבעל פה?

[נתקבל מהרב יהודה גוט]

[ג]

[א] בספה"ק 'פנים יפות' (פר' אחרי, בדברי המתחיל ביד איש עתי וגו') כתב בא"ד וז"ל: ק: ורמזו בזה המשנה (כתובות פ"ה, מ"ב) נותנים לבתולה שנים עשר חודש, פי' שמזל אלול הוא בתולה והיא מכפרת על שנים עשר חודש, וכן אמרו במדרש והביאו הטור או"ח (סי' תקפ"א)

שהזקנים מקדימים מחודש אלול והקב"ה מכפר שליש עונות בעבור תשובת הזקנים המקדימים. ופרשו בזה מ"ש הנביא (ירמיהו לא, יג) אז תשמח בתולה במחול ובחורים וזקנים יחדיו, פי' שנמחל עונותיהם בחודש אלול שהוא מזל בתולה, אפילו לבחורים בזכות הזקנים, וז"ש במחול ובחורים וזקנים יחדיו, עכ"ל.

מי יודע למי כוננתו שכתב 'ופרשו בזה' מי המפרשים?

[להעיר: שבספה"ק 'בני יששכר' (אלול מאמר א') כתב וז"ל: אז תשמח בתולה במחול וכו' [ירמיה לא יב], שמעתי מאת שאר בשרי הרב החסיד הקדוש מוה"ר אלעזר זצ"ל מ"כ בליזענסק, אז תשמח בתולה (היינו רמז לחדש אלול אשר מזלו בתולה, הנה תשמח) במחול (כשימחול הש"י עונותיהם של ישראל) עכ"ד, והנה סיימתי פירוש הפסוק לפי"ז בחורים וזקנים יחדיו, זקנים היינו אותן שהיו צדיקים מעיקרא, בחורים היינו הבעלי תשובות דהוו כבריה חדשה כאילו נולדו מחדש, כולם יהיו יחדיו, שגם הבעלי תשובה יהיה מדריגתן כמדריגת הצדיקים שלא טעמו טעם חטא וכו' עיי"ש.]

[ב] בזה"ק פר' עקב כתב בתו"ד: ועשרה דברים צריך אדם למעבד בסעודתו (של שבת) חי', נטילת ידיים וכו' דהכי אוקמיה רבנן דמתניתין, ידיים מזהמות פסולות לברכה, ע"ש.

מי יודע מדוע נקט הזוה"ק טעם זה לנטילת ידיים, המוזכר בברכות (נ"ג, ע"ב) לענין מים אחרונים ר' זוהמאי אומר כשם שמוזהם פסול לעבודה, כך ידיים מזהמות פסולה לברכה, ומסיק בגמ' שם דאין זה הטעם, אלא במתניתא תנא, והתקדשם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, ע"ש. ומדוע נקט הזוה"ק טעם אחר?

[ג] מי יודע הכללים בענין הזכרת התוארים לקדמונים, והנה כמה וכמה פעמים מוזכרים בחז"ל: אברהם אבינו עליו השלום, משה רבינו עליו השלום, דוד המלך עליו השלום, מדוע לא מזכירים אותם לברכה כמש"כ זכר צדיק לברכה? מתי נתהוו ההבדלים בהזכרת תוארים אלו, כי היום אף אחד לא כתוב על גדול בענקים רק עליו השלם?

[נתקבל מהרב ברוך הכהן כ"ץ]

[ד]

במסגרת עריכה מחודשת של ספה"ק "עבודת הגרשוני" להרה"ק רבי גרשון אשכנזי מקאלימייז'ע חתן הרה"ק בעל "אהבת שלום" זי"ע שנעשה בס"ד על ידינו, עלה בידינו מספר ספיקות והערות.

[א] בפרשת בראשית (ד"ה או יאמר יקוו המים): **וצדקה** היא ראשי תיבות צ' אמנים, ד' קדושות, ק' ברכות, ה' קדישים.

הנה מקור הדברים הוא בתיקוני זוהר (תיקון י"ח דף ל"ג ע"א), אך בתיקון"ז שם מבואר שהאות ה' רומז לחמשה חומשי תורה, ולא ה' קדישים כמ"ש בספר הנ"ל. ואולי נשתרבו הנוסח מתוך הרמז שמובא בהרבה ספרים שהאות י' של צדי"ק נוטריקון י' קדישים (ומקורו על פי גירסת האור יקר להרמ"ק בתיקוני זוהר הנ"ל).

האם ידוע על עוד מקום שמובא נוסח זה "ה' קדישים" כרמז על האות ה' שבתיבת "צדקה" ?

[נתקבל מהרב יעקב מנחם האגער]

[ה]

איתא בספר "היום יום" מכ"ק האדמו"ר מוהרי"צ מליובוויטש זי"ע ליום ה' אייר, וזל"ק: אדמו"ר הזקן (הרב בעל התניא) שמע מרבי מרדכי הצדיק את אמרתו של הבעש"ט "נשמה מגיעה לעולם וחיה שבעים - שמונים שנה, וכל זה אפילו לשם מטרה אחת ויחידה להיטיב עם יהודי אחר, בסיוע חומרי, ובמיוחד - בסיוע רוחני". עכ"ל.

[א] האם הרעיון הק' הזה (לחיות ע' או פ' שנה למטרה להיטיב ליהודי אפי' פ"א בגשמי) מובא ביתר הרחבה גם בשאר ספרי גדולי החסידים לדורותיהם זי"ע, [ב] האם ידוע מי הוא 'רבי מרדכי הצדיק' (שהרב בעל התניא קיבל ממנו), האם ה' מתלמידי הבעש"ט ?

[נתקבל מהרב צ. ש.]

[ו]

בכתבי זקניי הגה"ח ר' מ"מ כהנא מצפת = מחסידי רוז'ין, מזכיר המנהג לשורר הזמר "ברוך א-ל עליון" ב"סעודה שלישית". ומבאר שם טעמא דמילתא.

אולי ידוע באיזה חצר קודש נהגו כן לזמר דייקא - בסעודת שלישית ?

[נתקבל מהרב פ. פוירשטיין]

!! תגובות !!

[א]

הרב משה יודא הלברשטאם = לגליון תרמ"ה (מי יודע אות ב') בענין נוסח "אל תשלט - אל ישלוט" יצר הרע וכו', הנני להעתיק מסידור "דברי שיר" סטראפוקוב שיצא לאחרונה.

ביהי רצון וכו' אמר הרה"ק בעל דברי שלום מסטראפוקוב שני הנוסחאות זה אחר זה, ואל תשלט בנו יצר הרע ואל ישלוט בנו יצר הרע.

וביאר כ"ק אאמו"ר מסטראפוקוב שליט"א לכאורה אם אומרים "אל ישלוט" מה הכוונה "אל תשלט". אלא דאיתא בגמרא (עבודה זרה ד, ב) לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, וברש"י שם: כלומר גבורים ושליטים ביצרו היו ולא היה ראוי להתגבר יצרו

עליהן אלא גזירת מלך היתה לשלוט בם כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה. עכ"ל. הרי דמצינו שהקב"ה השליט היצר הרע על בני ישראל, ואף שהכוונה היתה לטובה להורות תשובה, מכל מקום שייך שפיר לבקש "אל תשלט בנו יצר הרע".

[ב]

הרב אליהו ירוחם ראוןזנפלד = בגליון תרמ"ה (במדור מי יודע אות ב') כתב אודות הנוסח ואל ישלט בנו יצר הרע ואל תשלט בנו יצר הרע, ושאל ומה היא איפה הגירסא הנכונה ומי שינה.

המשנה הי' הרי"ה שסידוריו היו נפוצים הרבה. והדברים ידועים ששינה הרבה דברים בנוסחתינו, ורבי יעקב עמדין חלק עליו. ומה שמובא בסידור רבי קאפיל [ובסידור רבי אשר] הנוסח ואל תשלט הוא מפני שכשהדפיסו סידורי נוסח אר"י, שינו רק את הנוסחאות הידועות בנוסח אר"י כמו הודו לפני ברוך שאמר, נקדישך במקום נקדש בשחרית וכתר במקום נעריצך במוסף, אבל הנוסחאות באמצע התפילה השאירו אותם כמו נוסח אשכנז.

ואציין לכמה מהם:

בסידור רבי קאפיל השמיט שועת עניים בנשמת שהוא נוסח ספרד. בנשמת ובהלל אומרים וירוממו ויעריצו ויקדישו - שהוא לפי נוסח אשכנז, נעריצך ונקדישך כמו שאנו שרים במנוחה ושמחה "קום קרא אליו- נשמת כל חי וגם נעריצך שאומרים בשבת קודש. בלא-ל אשר שבת- שבת יקר וגדולה יתנו בהשמטת "כבוד" כמו בנוסח אשכנז. באהבת עולם ותן בלבנו להבין בהשמטת תיבת "בינה" כמו בנוסח אשכנז. בשמו"ע גורס וקונה הכל מלא בשני ווי"ן כבנוסח אשכנז ומביא הכוונה של האר"י עפ"י נוסח ספרד וקנה שהוא אותיות ונק"ה וכן עוד הרבה.

נוסח קרוב לזה מובא ע"י הרמב"ם (הל' תפילה פ"ז ה"ד, וברי"פ ברכות פ"ט, ובסידור רבי סעדיה גאון: ותשלט בי יצר טוב ואל ישלוט בי יצר רע.

וכבר הראשונים הוסיפו נוסחאות אחרות לתפילתם כמ"ש הרוקח בהל' תפילה סימן שכ"ג:

ר' [בינון] שלמה (סידור רש"י סי' ל"ח) היה מתפלל בתוך אלקי נצור מלכנו יחד שמך בעולמך בנה ביתך שכלל היכלך קרב קץ ביאת משיחך פדה עמך שמח עדתך. מקורה בסדר רבי עמרם גאון.

[ג]

הרב שמחה פינחס שטראהלי = בגליון תרמ"ה במדור מעניינא דיומא (אות י"ד למען דעת): שבשמונה פסוקים שבתהלים קי"ט שבהם נכתבת תיבת "עדותיך" בוא"ו, יש לבטאה עֲדוּוֹתֶיךָ, הדל"ת בשוא-נע והוא"ו בחולם-נע, והסימן לזה הוא פר"ץ ב"ן דמ"ה, יוצא מן הכלל הוא הפסוק קל"ח, "צויתי צדק עדותיך", אע"פ שהוא מקובצת האות צ' (פר"ץ), אין החולם-נע, אלא נח, ככתוב עדותיך.

הרי נזהר מלהעתיק הך ד"כ תלע כתיב חסר וא"ו ותולעי כתיב מלא בוא"ו" - כי באמת לא כתיב כך, אלא י"ל הכוונה, שבקרי יתכן [לחשוב] "חסר וא"ו" ובכתיב "מלא וא"ו".

מעניינא דיומא!

נתקבל מהרב מרדכי גנוט בעל לוח 'דבר בעתו'

א [עש"ק, בדר"ח אלול - "לדוד" [מפסיקים קממא]. ה' אורי": אחר שחרית (למנ' פולין - האומ' שחרית וערבית; לא במנחה - מתחילים כבר אמש) מתחילים לומר "לדוד. ד' אורי"... (תהלים זך). על המנהגים השונים באמירתו, ר' לוח "דבר בעתו" כיום הזה ~ בירור רחב בנידון, ר' בס"ס "דברי יוסף", ובקובץ "עץ חיים" גל"ב.

ב [כל האומרו בקר וערב עד שמח"ת, מובטח לו שיוציא שנותיו בטוב ובערבות, ואפי' גזרה רעה כתובה עליו - יכול לבטל, ומעביר מעליו את כל המסטינים והמקטרגים, ומבטל מעליו כל גזרות קשות ורעות ויוצא בדימוס זכאי בדין (סי' האר"י).

ג [ברוך הגבר הקובע לו זמן מדי יום לעיין בפירושים הנרחבים על המזמור, כמו ילק"ש, ילקוט מעם לועז, הפירושים שבתנ"ך (תהלים) ועוד. בסיימו ספר זה, יתחיל ספר אחר וכו' וכך תהיה בידו אסיפה נהדרה של פירושים אותם יכוון באמירתו ~ בס' "חת"ס של הגרי"צ ברנפלד זצ"ל, מובאים כל פירושי החת"ס זצ"ל על כל פסוקי המזמורים, מחולקים לימי אלול.

ד [תקיעת שופר: יום יום אחר התפילה מתחילים לתקוע בשופר, לעורר את המשוקעים בטרדות הזמן להקיצם מההבל אשר יהבלו, ויתבוננו מה העבודה הזאת להם בעמל החיים תחת השמש, וקול השופר אומר (לש' הרמב"ם בשופר-ר"ה; תשובה ג, ד): "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם" (לפי לל"י) ~ אני נוהג להוסיף: "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו?"! (עמוס ג, ו) [אגב, טוב לדרשנים כו' לשנן את לש' הפס', ובל יעוותוהו בפיהם: היתקע... והעם...]. ההוספה נחוצה בעיקר לאלה שאינם תוכפים לאלתר את "לדוד. ה' אורי"... כל האומר פסוק מתאים בשעת מעשה, מקיים "ודבר בעתו מה טוב" (סנהד' קא). ~ אפשר לומר טעם, שעיקר התפילות והתחנונים יהיו על גלות השכינה, שאנו [בינתיים עתה] תוקעים רק בגבולין ולא בביהמ"ק (חמדת שלמה, דרוש ב).

ה [הגרשי"ח קניבסקי זצ"ל נשאל אם מועילות תקיעות בשופר פסול וענה שלכאו' כשר, אך צריך לפסול שמא יבואו להכשירו גם בתקיעות חובה. אך הביאו בשמו זצ"ל שאולי לריטב"א (ר"ה כו.) יתכן שכשר. וע"ע ב"ענפי משה", ר"ה סי' ג.

ו [על אמירת תהלים מיוחדת ונוספה בחדש זה, יתר על שאר ימות השנה, ר' בלוח "דבר בעתו" ~ באלול מותר לומר תהלים גם בלילה ("אמרי פינחס").

יש להעיר כי גם שם באות "צ" יש פסוק שנכתבת בוא"ו, והוא פסוק קמ"ד, "צדק עֲדוֹתֶיךָ לעולם", ואומרים גם שם לפי הסימן (פר"ץ ב"ן דמ"ה) הדל"ת בשוא-נע והוא"ו בחולם-נע.

[ה]

הרב ישכר דוד קלויזנר = [א] בגליון תרמ"ד [מי יודע' אות ב] שואל: מי יודע ומי מכיר? מי הוא זה "הותיק המופלא מה"ו זעליג חסיד מבראד" הנזכר כאן? הנה בספר 'נר תמיד - יזכור לברודי' [ספר זכרון לקהילת ברודי וסביבתה - ע' 69] נאמר: "הה"ק ר' זעליג מבראד תלמידו של המגיד ממזריטש והמגיד רי"מ מזלאטשוב, והרב הק' מזלויץ מביא חידושי תורה משמו וקראו החסיד ר' זעליג מבראד.

בקובץ 'נחלת צבי' גליון כה [ע' נא - סד] מאמר 'תולדות בנימין' - אודות 'הרה"ק רבי בנימין זצוקללה"ה מ"מ דק"ק זאלאזין וזאליטשיק' - בפרק ד': 'דבקותו לתלמידי הבעש"ט' - הק' רבינו זי"ע דבקה נפשו בנפש תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע ובחר בהם ובמשנתם ובחידושי תורתם יהגה חכמה ובספריו מרבה להביא שמועות טובות מרגליות יקרות בשם הבעש"ט ותלמידיו ונפרט כמה מהמפורסמים רבותינו תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע המוזכרים בספריו... באות י"ד מוזכר "הותיק המופלא מהו' זעליג חסיד מבראד זצ"ל.

בספר ניצוצי שמשון - מטות [ע' קפט] מובא "וכן פירש בתורי זהב פ' תצא בשם ר' זעליג חסיד מבראד".

[ב] = בגליון תרמ"ה [מי יודע' אות א] תמה במ"ש בדגל מחנה אפרים - פנחס: "יש בכאן שינוי בתורה, כי תלע כתיב חסר וא"ו ותולעי כתיב מלא בוא"ו"? - לכאורה צריכים להבין: הלא בתוה"ק כתיב תולע מלא וא"ו גם בפעם הראשונה? וצ"ע בדבריו הקדושים.

ב'פרדס יוסף החדש' [לידי"נ הגרד"א מנדלבוים שליט"א] כבר תמה כן. "בדגל מחנה אפרים כאן הקשה מדוע כתיב תולע חסר ו' ותיבת התולעי מלא ו', ע"ש מש"כ בזה. וצע"ג דבס"ת לפנינו כתיב תרויהו מלא ו', וצ"ע".

בספר 'דורות ישרים' - פנחס [ע' קכט] כתב [עם שינוי] כך: "תולע משפחת התולעי. עי' בספה"ק דגל מחנה אפרים כאן דקאי על עוסקים בתורה, משום דבכל יום ובכל עת הקב"ה ממציא חידושי בחורה, ולכך אומרים נותן התורה לשון הוה, שהוא דבר ההוה תמיד, ורמז כאן כי תלע בלא וא"ו גימטריא נתן, ובוא"ו גימטריא נותן לשון הוה, תלע אף שכבר נתן התורה, עכ"ז משפחת התולעי היינו שנתרבה תמיד חידושי תורה, עכ"ד. ואולי יש להוסיף למה נרמז דייקא בתיבת תולע, כי תולע רומז לענוה, כמו"ש רש"י על הפסוק [במדבר יט, כב] ושני תולעת, וכן אמר דוד [תהלים כב, ז] ואנכי תולעת ולא איש. וידוע מאמרם ז"ל [תענית ז, א] שאין התורה מתקיימת אלא במי שדעתו שפילה, ולזה נרמז בתיבת תולע כי הן אמת שהקב"ה ממציא חידושים בתורה, אבל אינה מתקיימת אלא אצל ענוים ושפלים, בחינת תולעת יעקב. [מכת"י]."

[ז] **"המלך בשדה"** הוא ביטוי נפוץ שנלקח ממשל הגה"ק ב' **"תניא"** זצ"ל ("לקוטי תורה", פר' ראה לב, ב) שבחדש אלול נמשל הקב"ה למלך היוצא מארמונו לשדות ומקבל בחיור פני כל נתין ומאזין בקשב לבקשותיו, כך גם הקב"ה מקבל כל יהודי בכל מקום שהוא, ושומע את בקשותיו, אך מעיון בדבריו, נראה שהכוונה להמציאו בשדה לפני בואו העירה (ובנמשל: לפני החגים) והכל יוצאים אליו: "...נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים... [ולכאורה]... הם ימות החול ואינם יו"ט... ובוודאי יש הבדל גדול קיים בין יוה"כ לחדש אלול. אך יובן על פי משל למלך שלפני בואו לעיר יוצאים תושביה לקראתו ומקבלים פניו בשדה ואז רשאי כל הרוצה לצאת להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הם הולכים אחריו. ואח"ך בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות ואף גם זאת [רק] המובחרים שבעם ויחידים סגולה. וכך הענין על דרך משל שבאלול יוצאים להקביל אור פניו יתברך בשדה...".

[ח] על המנהג לבדוק תפילין ומזוזות בימים אלה, ר' בלוחי הקטן, ביום בדר"ח ~ רצוי של'בדיקת סת"ם' יהיה גמ"ח להשאלת תו"מ, הן כדי לעורר/לעודד את הציבור למסור את תשמישי-קדושתו לבדיקה והן כדי להקל עליהם לקיים מצות תו"מ גם בזמן הבדיקה.

[ט] יש שנהגו שלא לאכול אגוזים ולוזים [לא רק בעש"ת, אלא] בחדש אלול עד אחר הימים הנוראים (אפ"ת ר"פ ויחי, קצה המטה תקפג).

[י] **חמירא סכנתא (דעניות):** עם פתיחת שנת הלימודים בגנים, ב"חדרים" ובבתי-הספר, ראוי לעורר את תשומת-לב הגננות והמורות (כמו כן המלמדים והמורים) להזהר בקדושת השם ולא לחבר נוסחאות ברכות ופסוקים בסיכות המחוררות-המנקרות-הנוקבות את השם המפורש. ראו נא את הכתוב מקירות-הלב ב"ברקאי" שבתחילת חדש אב תשע"ח ~ °בכלל [כשיש הכרח, וא"א להסתפק ב"ה"], לבל יטעו הטף רצוי לכתוב את שם ה' בשתי יודין (יי), שאין בו קדושה, כי אם סמלית (לרוב הפוסקים).

[יא] **מנחת עש"ק:** גם לק"ק למנ' אשכ' שתוקעים במנחה, אין תוקעים במנחת ערב שבת ~ אם לא תקעו בשחרית מסיבה כלשהי, מנ' נכון לתקוע אחר מנחה (האדמו"ר מליובביטש זצ"ל. "התקשרות" שי"ח) [ולכאורה גם במנחת עש"ק].

[יב] בקריאת שיר השירים יכוון ב"קול דודי דופק" = אלול; **"פתחי לי אחותי רעיתי"** - ר"ת רפאל, להחיש רפואות וישועות (חיים מאיר נ' צביה"ו).

[יג] °גם אלה שאינם אומרים אותו מדי שבת, דבר בעתו לומר עכ"פ היום את ה"מי שברך" שתיקנו הג"מ ב' "תוס' יו"ט" זצ"ל (שהשבוע יומא דהלוליה!) לאחר פרעות תח-תט (שגילו לו מהשמים, אחר ענותו והסתגפותו, את סיבת העונש החמור), בו מתברכים כל אלה הנוהגים כבוד בביהכ"נ ואינם מדברים שיחת חולין בשעת התפלה [ובקריאת התורה].

[יד] **אלול:** °אשרי הדרשן הלומד ברבים את "אגרת הקדש" סי' כ"ד מהספה"ק "תניא".

[טו] ב' באלול: במלאת 80 שנה לפט' הגהק"ר אליעזר (בהק"ר ישראל) הגר מויז'ניץ, ב' "דמשק אליעזר" זצ"ל (תשו. הה"צ) וךלרגל פתיחת ה'זמן', נביא את הסיפור הבא (מפי תלמידו הגהק"ר חיים לייב שטיין ז"ל): הגה"צ ב' "דמשק אליעזר" זצ"ל נהג לפתוח את ה"זמן" בישיבתו, ישי' ויז'ניץ, בדברים האלה: מעשה בצעיר מרמורשאי שגוייס לצבא. במלחמת העולם ל'חם בקו-החזית והגיע לשערי פריס ויתר הערים הגדולות במערב אירופה. בשובו תיאר את הנפלאות שראה בתבל: מי-ברז קולחים, מכשירי חשמל, גז למאור ולבישול זורם בצינורות, אוטומובילים ממונעים ללא סוסים, בית-הכסא סמוך לשלחן, וכל כי האי גוונא. מעת לעת התרבה קהל-השומעים ומדי יום צבא עליו קהל רב. ביום מן הימים הגיעה אגרת ממדינת-הים ומקבליה חשבו שבודאי יאות החייל לפענח להם את הכתוב בו, חלף הזדקקותם למזכיר העיריה, לכוזר או לרוקח, כמנהגם מימים ימימה. אך מה רב צערם לשמוע מפי החייל שבצבא לא למד קרוא וכתוב, ובתחום זה נשאר כבתחילה, כפרי טיפוס. הדור אתם, שמעו דבר ה'! בחורים יקרים! אחר ארבע שנות לימוד בישיבה, יכול בחור לצאת ממנה מלא סיפורים כריזמוניים: הרבי עשה פה כך ושם כך! ; ראש-הישיבה הלך הנה ודבר עם פלוני ואחר-כך רקד הר"מ עם אלמוני; הממשלה הורתה כך ובעיריה שמחה וששון. מעשיות של שעות על גבי שעות, ערבות ונעימות לאוזן תהינה בידיו, אבל קרוא וכתוב (!!!), להבין עומק סוגיה ולצלול בנבכי יסודותיה, לכתוב חידושי תורה ולסכם הלכה ברורה - לא ידע... הכי זו תכלית ישיבתו בישיבה! ? - - -

[טז] **"מדליקין מנר לנר"** (שו"ע או"ח עדרת, א). הנרות רומזים לתוה"ק, אולם יש חלק של נגלה וחלק של נסתר, וצריכים לעסוק גם בחלק הנסתר, דהיינו בספרי חסידות, אך אין להסתפק רק בנסיעתו לרבי או אי-אמירת תחנון ביום היא"צ של צדיק ובכך מחשיב עצמו לחסיד, אלא יש להגות בספרי החסידות ולהתנהג על פי דרכה ("דמשק אליעזר", תנינא צט).